

63-CỐ GIEO NGHI HỐI^{>49}

A. DUYÊN KHỞI

Một thời, Đức Phật ở vườn Cấp-cô-độc, rừng cây Kỳ-đà nước Xá-vệ. Bấy giờ, nhóm mười bảy Tỳ-kheo đến hỏi nhóm sáu Tỳ-kheo:

- Kính thưa trưởng lão! Thế nào là vào sơ thiên? Đệ nhị, đệ tam, đệ tứ thiên? Thế nào là vào không, vô tướng, vô nguyện? Thế nào là đắc quả Tu-đà-hoàn? Quả Tư-đà-hàm, quả A-na-hàm, quả A-la-hán?

Bấy giờ, nhóm sáu Tỳ-kheo bảo:

- Như những điều các ông đã hỏi, thời các ông đã phạm pháp Ba-la-di, chẳng phải là Tỳ-kheo^{>50}.

Bấy giờ, nhóm mười bảy Tỳ-kheo liền đến chỗ vị Tỳ-kheo Thượng tọa, hỏi:

- Nếu có các Tỳ-kheo hỏi như vậy, “Thế nào là vào sơ thiên? Đệ nhị, đệ tam, đệ tứ thiên? Thế nào là vào không, vô tướng, vô nguyện? Thế nào là đắc quả Tu-đà-hoàn? Quả Tư-đà-hàm, quả A-na-hàm, quả A-la-hán?” Thì bị phạm tội gì?

Vị Thượng tọa bảo:

- Hỏi như vậy không phạm tội gì cả.

Nhóm mười bảy Tỳ-kheo nói:

- Chúng con có đến nhóm sáu Tỳ-kheo hỏi, “Thế nào là vào sơ thiên? Đệ nhị, đệ tam, đệ tứ thiên? Thế nào là vào không, vô tướng, vô nguyện? Thế nào là đắc quả Tu-đà-hoàn? Quả Tư-đà-hàm, quả A-na-hàm, quả A-la-hán?” Các thầy nhóm sáu Tỳ-kheo lại nói, “Các ông tự xưng được pháp thượng nhân,^{>51} phạm Ba-la-di, chẳng phải Tỳ-kheo!”

Vị Thượng tọa Tỳ-kheo kia quán sát, biết nhóm sáu Tỳ-kheo muốn gieo nghi ngờ hoang mang cho nhóm mười bảy Tỳ-kheo.

Các Tỳ-kheo nghe biết, trong số đó có vị thiếu dục tri túc, sống hạnh đầu đà, ưa học giới, biết hổ thẹn, hiềm trách nhóm sáu Tỳ-kheo,

- Tại sao các thầy gieo nghi ngờ hoang mang cho nhóm mười bảy Tỳ-kheo?

Các Tỳ-kheo đến chỗ Đức Thế Tôn, đảnh lễ dưới chân Phật, rồi ngồi qua một bên, đem nhân duyên này bạch đầy đủ lên Đức Thế Tôn. Đức Thế Tôn liền vì nhân duyên này tập hợp Tăng Tỳ-kheo, quở trách nhóm sáu Tỳ-kheo:

>48. Bản Hán, hết quyển 16.

>49. Ngũ phần: Ba-dật-đề 52; Tăng kỳ: 62; Thập tụng, Căn bản: 62. Pali, Pác. 77.

- Việc các ông làm là sai quấy, chẳng phải oai nghi, chẳng phải pháp Sa-môn, chẳng phải tịnh hạnh, chẳng phải hạnh tùy thuận, làm điều không nên làm. Tại sao các ông lại gieo nghi ngờ hoang mang cho nhóm mười bảy Tỳ-kheo?

Đức Thế Tôn dùng vô số phương tiện khiến trách nhóm sáu Tỳ-kheo rồi, bảo các Tỳ-kheo:

- Những kẻ ngu si này, là nơi trồng nhiều giống hữu lậu, là kẻ phạm giới này ban đầu. Từ nay về sau, Ta vì các Tỳ-kheo kết giới, gồm mười cú nghĩa, cho đến câu chánh pháp tồn tại lâu dài.

Muốn nói giới nên nói như vậy:

Tỳ-kheo nào, gieo nghi ngờ hoang mang cho người khác, Ba-dật-đề.

Thế Tôn vì các Tỳ-kheo kết giới như vậy. Bấy giờ, có số đông

Tỳ-kheo tập họp lại một chỗ, cùng bàn luận về pháp luật, nhưng có một Tỳ-kheo bỏ đi. Sau khi ra đi, vị ấy khởi tâm nghi nói rằng, - Các Tỳ-kheo kia có cho là ta đã gieo nghi ngờ cho họ hay không? Các Tỳ-kheo bạch Phật, Đức Phật dạy:

- Không cố tâm làm thì không phạm.

Từ nay về sau nên nói giới như vậy:

Tỳ-kheo nào, cố ý gieo nghi ngờ hoang mang cho người khác, khiến cho không an tâm, dù chỉ trong chốc lát,⁵² Ba-dật-đề.

B. GIỚI TUỞNG

Tỳ-kheo: Nghĩa như trên.

Nghi ngờ:⁵³ làm cho nghi ngờ về sự sanh, tuổi tác, thọ giới, yết-ma, phạm tội, các pháp⁵⁴.

- Làm cho nghi ngờ về sự sanh: Như hỏi, - Thầy sanh bao lâu rồi? Người ấy trả lời, - Tôi sanh vào lúc ấy. Lại nói, - Thầy không sanh vào lúc đó đâu. So với thời gian sanh của người khác, thầy chẳng phải sanh lúc đó. Đó gọi là gieo nghi ngờ về sự sanh.

- Thế nào gọi là gieo nghi ngờ khi hỏi đến tuổi tác? Như hỏi, Thầy bao nhiêu tuổi? Vị ấy trả lời: Tôi được chừng ấy tuổi. Lại nói, Thầy chẳng phải tuổi đó đâu. So với người khác thọ giới, thầy chưa tới tuổi đó. Đó gọi là hỏi về tuổi tác để gieo nghi ngờ cho người.

>50. Các bộ đều nói, gieo nghi ngờ 17 Tỳ-kheo này không đắc giới cụ túc vì thọ không như pháp.

>51. Đoạn trên, không nêu tội danh này.

- Thế nào gọi là hỏi để gieo nghi ngờ về việc thọ giới? Như hỏi, Khi thầy thọ giới, chưa đủ hai mươi tuổi. Lại nữa, trong cương giới biệt chúng. Đó gọi là gieo nghi ngờ khi thọ giới.

- Thế nào gọi là gieo nghi ngờ về yết-ma? Như hỏi, Khi thầy thọ giới, tác bạch bất thành, yết-ma bất thành, phi pháp biệt chúng? Đó gọi là hỏi để gieo nghi ngờ khi tác pháp yết-ma.

- Thế nào gọi là gieo nghi ngờ về tội phạm? Như nói, Thầy phạm Ba-la-di, Tăng-già-bà-thi-sa, Ba-dật-đề, Ba-la-đề-đề-xá-ni, Thâu-lan- giá, Đột-kiết-la, ác thuyết. Đó gọi là gieo nghi ngờ về tội phạm.

- Thế nào gọi là gieo nghi ngờ về các pháp? Như nói, Thầy hỏi pháp như vậy, tức phạm Ba-la-di, chẳng phải Tỳ-kheo. Đó gọi là gieo nghi ngờ đối với pháp.

Nếu Tỳ-kheo nào cố ý làm cho Tỳ-kheo khác nghi; hoặc bằng sự sanh, hoặc về tuổi tác, cho đến gieo nghi ngờ đối với pháp, nói rõ ràng thì phạm Ba-dật-đề; nói không rõ ràng phạm Đột-kiết-la.

Tỳ-kheo-ni, Ba-dật-đề. Thức-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Đột-kiết-la. Đó gọi là phạm.

Sự không phạm: Sự thật là như vậy, không cố ý tạo nên. Người kia không phải sanh lúc đó; sợ sau này họ nghi hối, vô cớ mà để cho họ thọ sự cúng dường của người, nhận sự kính lễ của đại Tỳ-kheo, nên nói - Thầy chẳng phải sanh vào lúc ấy. So với thời gian sanh của những người khác, nên biết thầy chẳng phải sanh vào thời gian đó.

Sự thật là như vậy, người kia không phải với số tuổi đó; sợ sau này họ có sự nghi hối, vô cớ mà họ thọ sự lợi dưỡng của người, nhận sự kính lễ của đại Tỳ-kheo, cho nên nói: Thầy không phải với số tuổi tác đó. Như tuổi của các Tỳ-kheo khác, thì thầy chưa phải là số tuổi đó.

Sự thật là như vậy, nếu tuổi không đủ hai mươi, trong cương giới biệt chúng; sợ sau họ có sự nghi hối, vô cớ mà họ nhận lợi dưỡng của người, thọ sự kính lễ của đại Tỳ-kheo, khiến cho họ biết để trở về trường hợp cũ, sẽ thọ giới lại, nên nói: Thầy chưa đủ hai mươi tuổi, trong cương giới biệt chúng.

Sự thật là như vậy, bạch không thành, yết-ma không thành, phi pháp biệt chúng; sợ sau này họ có sự nghi hối, vô cớ mà họ thọ lợi dưỡng của người, nhận kính lễ của đại Tỳ-kheo, nên nói để cho họ biết, trở về lại vị trí cũ, rồi thọ giới lại, nên nói: Thầy bạch không thành, yết-ma không thành tựu, phi pháp biệt chúng.

>52. Thập tụng I6 (T2>n14>5, tr.IIIb17) - Chỉ với mục đích ấy chứ không gì khác.

>5>. Nghi não 疑惱. Ngũ phần, Tăng kỳ, Thập tụng: Nghi hối 疑悔. Căn bản: Não 惱. Pali: Saḍcicca kukkucca upadaheyya, cố ý khơi dậy sự hoang mang (hối tiếc).

Sự thật là như vậy, phạm Ba-la-di, Tăng-già-bà-thi-sa, Ba-dật-đề, Ba-la-đề-đề-xá-ni, Thâu-lan-giá, Đột-kiết-la, ác thuyết; sợ sau họ có sự nghi hối, vô cớ họ thọ lợi dưỡng của người, nhận sự kính lễ của Tỳ-kheo trì giới, muốn khiến cho họ biết để như pháp sám hối, nên mới nói - Thầy phạm Ba-la-di cho đến ác thuyết.

Lại nữa, nếu người kia tánh cạn cợt, không biết cách nói năng, cho nên mới nói - Thầy nói như vậy tức là tự xưng pháp thượng nhân, phạm Ba-la-di, chẳng phải hạnh của Tỳ-kheo.

Hoặc nói đùa giỡn, nói gấp gáp, nói một mình, nói trong mộng, hoặc muốn nói việc này nhằm nói việc khác. Tất cả trên, không phạm.

Người không phạm: Phạm lần đầu tiên khi chưa chế giới; si cuồng, loạn tâm, thống não, bức bách.

>54. Tăng kỳ: Trưng dẫn gây nghi ngờ về sự đắc giới: Sanh hay tuổi tác; yết-ma, hình tướng, bệnh, tội, mạ ly, kết sử.